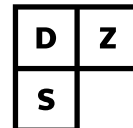

MOZAIKA

ČTVRTLETNÍK DZS O MEZINÁRODNÍM VZDĚLÁVÁNÍ / **PODZIM 2020**

**Mezinárodní
vzdělávání
dospělých**

Kalendář akcí

září–listopad

Semináře pro vzdělavatele dospělých

Český tým EPALE pořádá na podzim semináře a workshopy na téma *Jak vzdělávat dospělé (nejen) v onlajnu*. Uskuteční se v Praze (10. 9.), Brně (15. 10.) a ve Zlíně (26. 11.).

www.naerasmusplus.cz/cz/site-a-centralizovane-aktivity-epale/udalosti/

4.–5. listopadu

CZEDUCON

Konference pro odborníky v oblasti internacionalizace vysokých škol, letos s podtitulem *(Ne)připraveni na budoucnost?* Diskutovat se bude o globálních rizicích, online výuce, digitalizaci administrace a novém programovém období Erasmus+.

www.czeducon.cz

20.–21. listopadu

Konference Euroguidance

Mezinárodní akce pro odborníky v oblasti kariérového poradenství, kde budou vyhlášeni vítězové soutěže Národní cena kariérového poradenství. Součástí budou workshopy a minivletrh kariérních služeb. Konference se koná ve spolupráci s ČZU.

konferencecp.cz/aktuality

26.–27. listopadu

S Erasmem+ zkvalitňujeme odborné vzdělávání

Konference pro organizace a účastníky zapojené do programu Erasmus+ odborné vzdělávání a příprava, kde budou sdíleny příklady dobré praxe. Akce je součástí Evropského týdne odborných dovedností.

www.naerasmusplus.cz

27. listopadu

30 let Eurodesku

Oslavte s námi 30 let informační sítě Eurodesk. Můžete se těšit na inspirativní hosty, pub kvíz nebo živou muziku. Eurodesk poskytuje mladým lidem informace o studiu, práci a dobrovolnictví v zahraničí.

www.eurodesk.cz

Úvodem

Milí čtenáři, podzimní číslo Mozaiky je věnováno mezinárodnímu vzdělávání dospělých. Rozšiřovat si obzory a učit se novým věcem je totiž třeba v každém věku. Dokazuje to i výrazná proměnlivost pracovního trhu – některé profese zanikají, zatímco nové se objevují a leckdy se na ně nelze připravit formálním studiem. Čím dál větší důraz je kladen na flexibilitu a adaptabilitu pracovníků, znalosti cizích jazyků, ovládnutí digitálních technologií a ochotu dále se vzdělávat.

Tuto skutečnost ještě více umocnila pandemie covid-19, během níž jsme si museli velmi rychle zvyknout na práci i výuku online a řada dalších aktivit byla přesunuta do virtuálního prostoru. Koronakrize měla velký dopad i na činnost DZS, místo plánovaných seminářů jsme streamovali webináře a nabízeli další online služby.

Ve spolupráci s českým týmem EPALE jsme odvysílali přes dvacet webinářů a spustili další online kurz pro letory. O něm si můžete přečíst více v rozhovoru s learning designerem Braněm Frkem. Centrum Euroguidance připravuje nový nástroj o e-poradnictví a příklady dobré praxe v této oblasti budou oceněny i v letošní soutěži Národní ceny kariérového poradenství. Pokud vás zajímá, jak můžete platformu EPALE nebo síť Euroguidance využít k profesnímu rozvoji, přečtěte si rubriku „Jak na to“.

Celoživotní vzdělávání dospělých podporuje významně i program Erasmus+. V rubrice „Exkurze“ zjistíte například, jak zahraniční zkušenost inspirovala k velkým změnám ředitele brněnského planetária. A máme pro vás i další příklady dobré praxe – třeba vás inspirují k realizaci vlastních projektů.

Jitka Morčušová
vedoucí oddělení celoživotního vzdělávání

(Ne)výhody ucelené koncepce vzdělávání dospělých

Otom, že vzdělávání je důležité v každém věku, není pochyb. Lidé se po ukončení formálního vzdělávání musejí průběžně přizpůsobovat rychle se měnícím podmínkám na trhu práce, v sociální i kulturní oblasti a ve světě technologií, které ovlivňují běžný život každého z nás. Aby byli schopni na tyto změny reagovat, musejí získávat nové znalosti a dovednosti v průběhu celého života.

Zatímco primární, sekundární i terciární oblasti vzdělávání je relativně dobře ošetřeno strategickými dokumenty a akčními plány vytvářenými expertními skupinami, vzdělávání dospělých tímto způsobem koordinováno není. V minulosti byla snaha vytvořit jednotnou koncepci i pro něj (Strategie celoživotního učení ČR z roku 2007), ale ukázalo se, že oblast vzdělávání dospělých nelze „svazovat“ byrokratickými a pevnými pravidly, neboť je velice různorodá, jednoznačně neohraničená, zahrnuje širokou škálu poskytovatelů tohoto typu vzdělávání a podle autorů strategie by jí přílišná spoutanost jednotnými normami nejspíše neprospěla. Tím, že celoživotní učení není povinné, ale vychází z potřeb a motivace jednotlivce, funguje na principu nabídky a poptávky, tedy mechanismů svobodného trhu. Při životě se tak udrží pouze kvalitní produkty, které přinášejí jednotlivci jednoznačný užitek.

I přes velkou pestrost lze vzdělávání dospělých určitým způsobem vymezit jako formální, neformální a informální učení. Chceme-li být trošku konkrétnější, můžeme vzdělávání dospělých rozdělit do čtyř oblastí – vzdělávání vedoucí k získání dosaženého stupně vzdělání; další profesní vzdělávání; zájmové vzdělávání a občanské vzdělávání. Zatímco

ostatní formy vzdělávání zajišťují zejména školy všech úrovní, vzdělávání dospělých je rozděleno mezi různé subjekty – soukromé i veřejné instituce, neziskový sektor, komunitní centra, úřady práce, jazykové školy, galerie, muzea, ale také jednotlivce, kteří nabízejí nejrůznější spektrum kurzů. Možná právě pestrost celoživotního učení je důvodem pro to, že v současné době nevznikl navazující strategický dokument zaměřený výhradně na vzdělávání dospělých.

V národních vzdělávacích strategiích 2020 i 2030 je další vzdělávání na několika místech zmíněno, zdůrazňuje se zejména jeho důležitost. Konkrétní nástroje na jeho podporu a rozvoj v nich však definovány nejsou. Na jednu stranu může být nedostatečné podchycení celoživotního učení na národní úrovni vnímáno jako nevýhoda, protože není v popředí zájmu státních orgánů, na druhou stranu dává organizacím větší míru svobody při volbě metod, způsobu a zaměření vzdělávání, které poskytují dospělým.

Při podpoře vzdělávání dospělých hrají nezanedbatelnou roli programy, které administruje Dům zahraniční spolupráce, zejména Erasmus+, platforma EPALE a síť Euroguidance. Všechny jsou financovány Evropskou komisí a slouží k podpoře vzdělávání dospělých, respektive kariérového poradenství u nás i v ostatních evropských zemích. Díky nim dochází k transferu vzdělávacích inovací ze zahraničí, většímu mezinárodnímu propojení organizací aktivních ve vzdělávání dospělých a ke zprostředkování nových trendů v kariérovém poradenství.

Lucie Kelbllová
DZS, program Erasmus+
vzdělávání dospělých

EVROPSKÝ TÝDEN ODBORNÝCH DOVEDNOSTÍ

9.–13. listopad 2020

Zapojte se do celoevropské kampaně na podporu odborného vzdělávání. Zorganizujte vlastní akci a ukažte lidem, jaké dovednosti se u vás mohou naučit.

www.objevsvujtalent.cz

#DiscoverYourTalent

Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Za obsah publikací (sdílení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdílení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem. Změny uvedených údajů nebo tiskové chyby jsou vyhrazeny.

MOZAIKA, podzim 2020 • 1. září 2020 • Vychází 4x ročně, rozdává se zdarma
Vydavatel: Dům zahraniční spolupráce • Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1, IČO: 61386839, Evid. č.: MK ČR E 23325, Tel.: +420 221 850 100, E-mail: info@dzs.cz, Web: www.dzs.cz, www.naerasmusplus.cz, www.eurodesk.cz. Redakce: Lucie Rychlá. Foto: shutterstock.com, istockphoto.com Grafika: Hedvika Člupná Tisk: AF BKK, s. r. o. Distribuce: Casus, Direct Mail, a. s. Předplatné: Odebírání čtvrtletníku si můžete objednat na stránkách www.dzs.cz, kde také naleznete zdarma ke stažení elektronickou verzi. Vaše dotazy a připomínky zasílejte na e-mail: redakce@dzs.cz

Prohlubování dovedností dospělých – Upskilling Pathways

Text: Monika Smekalová a Petr Chaluš

Dospělá populace s nízkou úrovní základních dovedností je vystavena vyššímu riziku nezaměstnanosti, častějšímu výskytu chudoby a sociálního vyloučení i vyšším zdravotním rizikům. Přestože v České republice nemáme problém s negramotností, je úroveň zejména digitálních znalostí u určitých skupin velmi nízká. Protože se vzdělávání dospělých bude přesouvat stále více do digitálního prostoru, máme u nás hodně co zlepšovat. Celoživotní vzdělávání se stává nutností pro dosažení úspěchu na trhu práce.

DO
HLOUBKY

Rozvoj technologií, inovace výrobních procesů a změny v organizaci práce způsobují, že potřebné znalosti a dovednosti zastarávají nebo úplně chybějí. A týká se to nejen lidí starších, dlouhodobě nezaměstnaných nebo jinak znevýhodněných. V porovnání se zbytkem Evropy, kde žije přibližně 70 milionů dospělých, kteří dostatečně neovládají čtení, psaní, počítání a jejichž úroveň digitálních dovedností je mizivá, jsme na tom v Česku lépe. Přesto i my máme v oblasti vzdělávání dospělých velký potenciál pro další rozvoj. Podle průzkumu Domu zahraniční spolupráce (DZS) realizovaného agenturou STEM/MARK v prosinci 2019 si v ČR přispělo na vlastní vzdělávání v předchozím roce pouze 15 % dotazovaných a jen 7 % jich někdy využilo služeb kariérového poradce. Tento trend je navíc spíše klesající.

Velké množství hráčů

Oblast vzdělávání dospělých je široká a velmi různorodá, od firemních školení přes akreditované kvalifikace až po zájmové vzdělávání. Mezi subjekty, které zajišťují vzdělávání dospělých, se řadí i neziskové organizace, knihovny, galerie, botanické zahrady a další. To je zřejmě hlavní důvod, proč u nás zatím chybí celková koncepce a strategie na národní úrovni. Edukaci dospělých zastřešuje ministerstvo práce a ministerstvo školství a zabývají se jí i další státní a příspěvkové instituce a samozřejmě mnoho soukromých subjektů.

Cesty prohlubování dovedností

Již v roce 2016 přijala Rada Evropy doporučení *Cesty prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé*, které by mělo umožnit dospělým s nízkou úrovní základních dovedností (ekonomicky aktivním, nezaměstnaným nebo s nedokončeným vzděláním) dostat příležitost doplnit si vzdělání a následně získat lepší postavení v osobním a pracovním životě.

Česká republika se k této iniciativě připojila a dala si za cíl řešit situaci především v těchto oblastech: předčasné odchody ze vzdělávání, prohlubování kompetencí v rámci dalšího vzdělávání v ČR a rozvoj systému dalšího vzdělávání zaměstnavatelů a zaměstnanců v oblasti digitálních kompetencí.

Na naplňování doporučení Rady Evropy se podílí také DZS, který nabízí několik programů a služeb zaměřených na podporu vzdělávání dospělých prostřednictvím spolupráce v EU. Patří sem například program Erasmus+, elektronická platforma pro vzdě-

lavatele dospělých EPALE nebo síť Euro-guidance, která propojuje kariérové poradce napříč Evropou.

Role kariérového poradenství

A právě kariérové poradenství patří mezi důležité nástroje pro posílení celoživotního vzdělávání a zvyšování kvalifikace dospělých. Může zabránit předčasným odchodům ze školy nebo pomoci lidem v návratu ke vzdělávání.

Součástí kariérového poradenství je mimo jiné i rozvoj dovedností řízení vlastní kariéry, kam patří rozhodování se o dalším vzdělávání. Poradce může pomoci klientovi s plánováním kroků k dosažení jeho životních cílů, odhalit jeho zájmy a talent, pomoci s orientací v kvalifikačních a pracovních příležitostech.

V některých zemích je součástí služeb kariérového poradenství i možnost nechat si autoritou v oblasti kvalifikací ověřit a oficiálně potvrdit svoje kompetence získané životními a pracovními zkušenostmi.

Dostupnost poradenství a možnost validace kompetencí během celého života je zásadní součástí veřejných služeb občanům. S tím souvisí také nízkoprahovost a lokálnost poskytovaných služeb a v poslední době i rozvoj online forem kariérového poradenství. V rámci sítě Euroguidance se daří přenášet tyto trendy a osvědčené postupy z Evropy do České republiky.

Rozvoj digitálních kompetencí

Na základě doporučení Rady Evropy bylo v ČR podpořeno několik projektů, které jsou financovány z prostředků Evropského sociálního fondu a Operačního programu Zaměstnanost. Jedním z nich je projekt *Systémové prostředí k prohlubování kompetencí*, který od dubna 2019 realizuje Národní ústav pro vzdělávání. Jeho cílem je podpořit rozvoj kompetencí dospělých v rámci dalšího vzdělávání.

Pod patronací Ministerstva práce a sociálních věcí vznikl program *Rozvoj systémové podpory digitální gramotnosti*, který zahrnuje dílčí iniciativy včetně projektu *Zvýšení digitální gramotnosti*. Ten je zaměřený na zaměstnavance státní správy, zaměstnavatele a zaměstnance, občany digitálně negramotné a ohrožené digitálním vyloučením.

Novinkou je dvouletý projekt *Evropská agenda pro vzdělávání dospělých*, který má za úkol podpořit koordinaci různých aktérů (ministerstev, sociálních partnerů, nevládních organizací) nebo přinášet příklady dobré praxe ze zahraničí.

Nástroje kariérového poradenství

EUROPASS europass.cz

Europass nabízí možnost sestavit si nejen životopis ve standardizované formě, ale celé portfolio dokladů o dovednostech a schopnostech, které usnadní hledání práce nebo dalšího studia v celé Evropě. Můžete získat tyto doklady: životopis, motivační dopis, doklad o studijní nebo pracovní stáži, doklad o dobrovolnictví, doplatek k osvědčení, doplatek k diplomu.

EURES ec.europa.eu/eures/public/cs

Evropský portál pracovní mobility pomáhá vyhledat práci v zemích EU, propojuje zaměstnavatele a uchazeče o práci a obecně podporuje volný pohyb pracovníků v rámci EU. To zahrnuje poskytování řady služeb dostupných na portálu EURES nebo prostřednictvím sítě více než tisíce poradců.

EQF www.eqf.cz

Evropský rámec kvalifikací (European Qualifications Framework) je společný referenční rámec, který napomáhá pochopit, porovnat a uznávat kvalifikace získané v Evropské unii. Rozděluje dosažené vzdělání (základní až vysokoškolské doktorské) a kvalifikace do osmi úrovní EQF.

ECVET www.dzs.cz/cz/ecvet

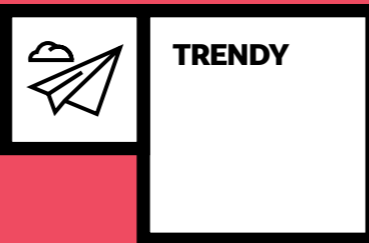
ECVET je evropský systém kreditů, který přispívá k přenosu a uznání znalostí, dovedností a kompetencí získaných v průběhu studijní nebo pracovní stáže doma i v zahraničí. Kreditem se rozumí získaná dovednost, znalost či kompetence. ECVET usnadňuje uznávání výsledků učení, zvyšuje transparentnost kvalifikací a podporuje celoživotní učení.

EURYDICE www.dzs.cz/cz/eurydice

Informační síť Eurydice sbírá, sleduje, zpracovává a šíří spolehlivé informace o vzdělávacích systémech a o vzdělávací politice v celé Evropě. Činnost Eurydice podporuje snahu zdokonalovat národní a evropskou vzdělávací politiku.

Vzdělávání nikdy nekončí

Žijeme v době rychlých změn a na každého z nás jsou kladeny nové a nové požadavky nejen v oblasti odborných znalostí, ale i klíčových dovedností. Abychom v životě uspěli, musíme se tedy neustále vzdělávat a rozvíjet. Orientace v moři novinek je ale někdy nad lidské síly. Naštěstí existují platformy a sítě odborníků, které nás navedou správným směrem a podají pomocnou ruku.

Jde to i na dálku

Letošní ročník soutěže Národní ceny kariérového poradenství, jehož motto je „Jde to i na dálku“, ocenil nejlepší příklady z praxe v oblasti e-poradenství a rozvoje kariérových kompetencí s využitím ICT. Soutěž vyhlásilo již po dvanácté české centrum Euroguidance. Vítězové budou představeni na evropské konferenci kariérového poradenství v Praze 20.–21. listopadu.

Centrum Euroguidance podpořilo letos rozvoj online kariérového poradenství také formou odborných webinářů, na základě kterých byl sestaven seznam osvěd-

e-poradenství je v kurzu

čených postupů. Ten je volně ke stažení na stránkách www.euroguidance.cz v sekci Nástroje a metodologie. Téma e-poradenství bylo diskutováno i v rámci kulatého stolu s Národním poradenským fórem. Výstupy z něj naleznete na www.euroguidance.cz/akce.

Ve spolupráci s DZS a slovenským centrem Euroguidance zároveň vzniká online nástroj, který poskytne poradenství zájemcům o výjezd do zahraničí v rámci programu Erasmus+ a nasměruje uživatele na bezplatné zdroje kariérového poradenství. Nástroj bude k dispozici od října 2020.

Online akademie EPALE

V reakci na koronavirovou situaci, během níž měla většina lektorů a vzdělávacích institucí značně ztížený běžný provoz, se národní podpůrné středisko EPALE ve spolupráci se svým týmem expertů rozhodlo uspořádat sérii webinářů pro vzdělavatele dospělých. Celkem 19 lektorů provedlo účastníky 26 jednodinových webinářů, které byly živě streamované dvakrát týdně v období od dubna do června 2020. Jeden z nejsledovanějších byl například „Sketchnoting a vizuální poznámky nejen pro lektory“. Zájemci se mohli dozvědět také, jak natočit a sestříhat krátká vzdělávací videa, jak využít vizuální storytelling a myšlenkové mapy nebo jak do online výuky začlenit prvky gamifikace. Všechny webináře byly bezplatné a jsou i nadále volně dostupné na www.youtube.com/c/epalekurzy, kde je možné si vybrat z dalších témat zaměřených na rozvoj lektorských dovedností.

Erasmus+ podporuje i vzdělávání dospělých

Od roku 2014 podpořil program Erasmus+ v České republice přes 12 000 účastníků projektů vzdělávání dospělých. Na jejich aktivity vyčlenila Evropská komise částku 15 583 942 eur, tedy zhruba 410 milionů korun. Finance jsou určeny pro celé sedmileté období programu a tvoří zhruba 5–6 % z celkového rozpočtu Erasmus+ pro Českou republiku.

Dosud bylo realizováno 87 mobilitních projektů, kterých se zúčastnilo 1 117 vzdělávatelů dospělých. Největší zájem je o vzdělávací kurzy a stínování v hostitelských organizacích. Mezi nejoblíbenější destinace patří Velká Británie, Itálie a Rakousko. V zahraničí pak účastníci tráví v průměru týden.

Kromě toho program podpořil 61 projektů strategických partnerství, do nichž se zapojilo 10 854 účastníků. Cílem těchto projektů je vytváření, testování a zavádění inovativních metod ve vzdělávání dospělých a šíření příkladů dobré praxe. Trvají 12 až 36 měsíců a musejí v nich spolupracovat partneři z minimálně tří programových zemí.

O finanční podporu na oba typy projektů může žádat široké spektrum organizací včetně školicích center, neziskových organizací a asociací, úřadů, výzkumných institucí, soukromých i veřejných podniků, nadací, kulturních organizací, knihoven, muzeí, organizací poskytujících kariérové a profesní poradenství a další.

Mezi úspěšnými žadateli v ČR jsou například Regionální vzdělávací a informační středisko v Tachově, Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Vodácká škola záchrany v Náchodě, Botanická zahrada hl. m. Prahy, centrum pro nový cirkus Cirqueon, ekologická organizace Hnutí DUHA, Společnost pro zdravé rodičovství APERIO nebo centrum volného času AKROPOLIS z Uherského Hradiště. Přehled všech realizovaných projektů je k dispozici na portálu Erasmus+ Projects Platform, kde lze jednoduše filtrovat podle různých kategorií.

S podporou celoživotního vzdělávání se počítá i v dalším období programu Erasmus+ (2021–2027), v rámci kterého se chystá několik novinek. Jednou z nich je možnost požádat si u národní agentury (v ČR je to Dům zahraniční spolupráce) o takzvanou akreditaci. Tento systém usnadní proces předkládání žádostí o financování dílčích projektů a sníží administrativní zátěž. O akreditaci je třeba požádat nejpozději do 29. 10. 2020. Další informace zveřejníme na stránkách www.naerasmusplus.cz a na seminářích, které proběhnou v září.

V souvislosti s dlouhodobým směřováním Evropské komise k udržitelnému rozvoji budou také zavedeny příspěvky na šetrnější způsob dopravy a počítat se i s významnější podporou účastníků s omezenými příležitostmi.

Online výuka češtiny v zahraničí

Kvůli koronavirovým opatřením se letošní 12. společné setkání učitelů u krajanů a lektorů češtiny v zahraničí nemohlo uskutečnit prezenčně. Namísto tradiční slavnostní akce s doprovodným kulturním programem proběhly ve dnech 25. a 26. 8. online praktické semináře zaměřené právě na téma online výuky češtiny, s níž má většina z učitelů a lektorů vzhledem k situaci s covid-19 bohaté zkušenosti. Nabídky workshopů byly oproti minulým rokům rozšířeny, a tak účastníci vyslechli nejen přednášky bohemistů z Ústavu pro jazyk český AV a Ústavu jazykové a odborné přípravy UK, kteří jim přiblížili nové nástroje či postupy v online výuce, ale

Krajiny češtiny

12. číslo / rok 2020

Vydáno se souhlasem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstva kultury České republiky

Číslo určitého v časopisech komunistického vnitřního vztahu a tělovýchovy na zahraničních vzdělávacích institucích

měli také možnost seznámit se s prezentacemi kolegů z různých pracovišť a zemí a sdílet s nimi svoje zkušenosti. Metody a tipy pro online výuku jim budou jistě velmi užitečné, i když se vrátí k prezenční formě výuky. K příležitosti letošního setkání vyšlo již 12. číslo bohemistického časopisu Krajiny češtiny, jehož hlavním tématem se pochopitelně stala zahraniční výuka češtiny v době koronaviru.

Péče místo trestu

Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání (ČOSIV) vytváří ve spolupráci s norským Centrem pro léčbu a profesní rozvoj v oblasti péče o duševní zdraví Østbytunet unikátní program dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřený na podporu rozvoje dětského duševního zdraví a vzdělávání žáků s náročným chováním. Dvouletý projekt je finančně podpořen z programu Vzdělávání Fondů EHP. Čeští účastníci v rámci něj projdou řadou školení a seminářů, kde se seznámí s inovativními metodami užívanými norskými odborníky při práci s traumatizovanými dětmi. V centru Østbytunet se klade velký důraz na budování vztahů mezi učiteli a žáky, pochopení potřeb dětí a příčin jejich náročného chování. Místo trestů, které situaci zhoršují, uplatňují místní pracovníci somatosenzorickou regulaci, tedy regulaci pohybu a smyslovými podněty. Děti mají k dispozici řadu pomůcek – masážní míčky, balanční disky, zátežové vaky, kousátka – které jim pomáhají ke zklidnění. Vyškolení vzdělavatelé ČOSIV budou předávat své znalosti dál pedagogickým pracovníkům a studentům pedagogických fakult. S norskými kolegy pro ně vytvoří kurz a podpůrné metodické materiály. Program Vzdělávání Fondů EHP umožňuje českým školám a dalším organizacím spolupracovat s partnery z Norska, Lichtenštejnska nebo Islandu. Mezi hlavní priority patří výuka k demokracii a aktivnímu občanství, odborné a inkluzivní vzdělávání. ✖

Za praxí po Evropě

Pro vedení Střední školy elektrotechnické a energetické Sokolnice (SŠEE) u Brna jsou zahraniční stáže pracovníků stejně zásadní jako mobility žáků. Do ciziny jezdí učitelé jako doprovod, ale také se tam sami vzdělávají. S partnerskými školami navíc spolupracují na dlouhodobých strategických projektech. Nejdelší partnerství pojí SŠEE s německou školou v Darmstadtu, trvá téměř 20 let. Dlouhodobou spolupráci udržuje i s partnery v Rakousku a na Slovensku. Nově vysílá žáky i pracovníky do španělské Sevilly. Stáže zaměstnanců jsou plánovány dlouho dopředu, aby nedocházelo k zásadnímu narušení běžné výuky. Učitelé často jezdí ve dvojicích, kdy alespoň jeden dobře ovládá němčinu nebo angličtinu. Nově nabyté znalosti a dovednosti následně uplatňují při výuce doma, takže z jejich zkušeností mají přínos i žáci, kteří na zahraniční stáž nevyjedou. Inspiraci z ciziny promítají také do dalších aktivit školy včetně nabízených služeb kariérového poradenství. V současnosti SŠEE dokončuje dvouletý projekt *Smart Grid*, který je financovaný z programu Erasmus+ a zaměřuje se na aktuální téma průmyslu 4.0 a digitalizaci. Ve spolupráci s partnery z Německa, Itálie a Rakouska připravuje nové vzdělávací moduly pro výuku o využívání chytrých sítí pro distribuci elektřiny z obnovitelných zdrojů. Kromě toho škola realizuje projekty mobility, které počítají i s výjezdy pedagogů a odborných pracovníků. ✖

Kolik řečí znáš...

Základní škola Zruč nad Sázavou není na poli mezinárodní spolupráce ve vzdělávání žádným nováčkem. Velký důraz klade například na prohlubování jazykových kompetencí pedagogů, kteří pak svoje znalosti předávají žákům během výuky, a to nejen v hodinách cizích jazyků. Škola totiž patří mezi propagátory metody CLIL, při které si žáci osvojují nové znalosti předmětů (například zeměpisu, dějepisu, matematiky či tělesné výchovy) a komunikují při tom v angličtině (nebo jiné cizí řeči). Výuka jazyků metodou CLIL se u nás v posledních letech rozšiřuje, ale stále patří mezi inovativní. Zaměstnanci školy proto hledají inspiraci a příklady dobré praxe v zahraničí. K vlastnímu vzdělávání často využívají období letních prázdnin, kdy jezdí na jazykové a metodické kurzy do různých evropských destinací díky finanční podpoře z programu Erasmus+. Během pobytu si procvičí komunikační dovednosti, rozšíří si znalosti, seznámí se s kolegy z jiných škol a dozvědí se, jak probíhá výuka jazyků u nich. Nové kontakty mohou následně využít pro další mezinárodní spolupráci. Někdy si zve škola zahraniční učitele na studijní návštěvu k sobě do Zruče, jindy vysílá vlastní pedagogy na stínování do partnerských škol. V rámci projektu *Open World* tak třeba strávila skupinka učitelů týden v malé slovinské obci Dobje pri Planini, kde ale mají místní bohaté zkušenosti s integrovanou výukou cizích jazyků. ✖

Trénink zážitkové pedagogiky

Program Erasmus+ nabízí finanční podporu také pro profesionální rozvoj pracovníků s mládeží, kteří se tak mohou účastnit mezinárodních seminářů, školení, studijních návštěv či praktických stáží. Organizace a neformální skupiny mladých lidí mají díky tomu možnost zkvalitňovat svou práci s mládeží, vyměňovat si zkušenosti a dobrou praxi, navazovat či zkvalitňovat partnerství a připravovat společné projekty. Této příležitosti využil například spolek Mladiinfo ČR, jehož posláním je inspirovat mladé lidi v Česku k tomu, aby využívali svůj potenciál, vyrazili do světa a stali se aktivními občany. V letech 2018 a 2019 realizoval dva na sebe navazující projekty *Train the trainers* a *Train the trainers II*, jejichž cílem bylo zvýšit kompetence pracovníků s mládeží v oblasti zážitkové pedagogiky a zlepšit spolupráci mezi mládežnickými organizacemi v zapojených zemích. V prvním roce spolupracovala brněnská neziskovka s partnery z Rakouska, Polska, Makedonie, Černé Hory a Slovenska. V druhém roce se školení účastnili kromě Slováků také Španělé, Estonci a Finové. Do obou projektů bylo zapojeno několik mladých lidí s omezenými příležitostmi. V závěru všichni získali certifikát YouthPass, který vypovídá o nabytých klíčových kompetencích a který je možné využít při hledání zaměstnání. Pro mnohé byla účast na školení také příležitostí poznat lépe sama sebe a najít nové kamarády z různých koutů Evropy. ✖

Foto: Amálie Balaštíková,
Botanická zahrada hl. m. Prahy

Svět rostlin všemi smysly

Vnímání přírody všemi smysly propaguje Botanická zahrada hlavního města Prahy již od roku 1996. K hlavnímu zlomu v její práci však došlo v roce 2012, kdy svým příspěvkem o programech pro návštěvníky se specifickými potřebami na konferenci *Botanic Gardens Conservation International* získala pozornost nejvýznamnějších odborníků v oboru a rozpoutala celoevropskou diskusi. Na základě tohoto úspěchu se zahrada rozhodla realizovat mezinárodní projekt v rámci programu Erasmus+, ve kterém se společně s botanickou zahradou ve švédském Göteborgu, botanickou zahradou při Univerzitě Adama Mickiewicze v Polsku a maďarskou Asociací arboret a botanických zahrad zaměřila na tvorbu vzdělávacích programů pro návštěvníky se specifickými potřebami a vzdělávání zaměstnanců v této oblasti.

V průběhu tří let realizovali účastníci projektu celkem sedm vzájemných setkání, jejichž součástí byly workshopy, exkurze i analýza potřeb jednotlivých organizací. Výsledkem společné práce je metodika tvorby vzdělávacích programů pro zpřístupnění botanických zahrad návštěvníkům se specifickými potřebami, která je volně dostupná v národních jazycích zapojených institucí a v angličtině. Zaměřuje se na specifika jednotlivých zahrad, analýzu složení jejich návštěvníků i identifikaci možných bariér. Následně představuje možnosti, jak tyto bariéry odstranit a jak připravovat expozice a akce dostupné všem skupinám návštěvníků. V závěrečné části uvádí příklady dobré praxe i z jiných evropských botanických zahrad.

V říjnu 2018 uspořádaly partnerské organizace výstavu pro všechny smysly s názvem *Nikdy nejsi sám aneb Tajemství symbiózy*. Symbióza přitom představovala nejen zajímavý přírodní fenomén, ale symbolizovala také spolupráci mezi partnery v projektu. Putovní výstava vycházející z principů popsaných ve zpracované metodice proběhla zatím v České republice a Polsku, letos v zimě by měla proběhnout ve Švédsku a o rok později v Maďarsku. Výstava je navíc dostupná online na webu garden-comein.com.

Vyvrcholením celého projektu byla konference zaměřená na vzdělávací aktivity orientované na návštěvníky botanických zahrad se specifickými potřebami konaná v červnu 2019 v polské Poznani. Téma opět vzbudilo velký zájem a konferenci se zúčastnili odborníci z celého světa.

Na projekt v rámci Erasmus+ navázali pražští botanici akcí *Zahrada všemi smysly*, která ve venkovních expozicích nabízela návštěvníkům možnost poznat rostliny prostřednictvím hmatu, čichu i sluchu. V současné době budují vonnou stezku zaměřenou na aromatické rostliny a rozvíjejí hmatovou sbírku přírodnin, kterou zdarma zapůjčují institucím pracujícím s osobami se specifickými potřebami. **RV** ✖

Botanická zahrada zpřístupňuje expozice všem

Příležitosti pro vzdělavatele dospělých

Text: Radka Vavroušková

Projekty v oblasti vzdělávání dospělých mohou čerpat podporu z několika evropských programů a sítí, které se snaží o rozvoj celoživotního vzdělávání napříč evropskými státy. Na této dvoustránce vám prostřednictvím rozhovorů se třemi zkušenými vzdělavateli představíme různé způsoby, jak je možné evropské nástroje využívat.

EPALE

Václav Pokluda,
Velitelství výcviku – Vojenská akademie, AČR

Svou kariéru zasvětil přípravě personálu Armády České republiky. Již čtvrtým rokem působí jako lektor u Velitelství výcviku – Vojenské akademie ve Vyškově. Vede kariérové kurzy pro nižší důstojníky a podílí se na výuce odborné vojenské přípravy.

1 Jak jste se dozvěděl o platformě EPALE?
Během studia andragogiky jsem dostal doporučení na knížku Moderní lektor od Tomáše Langer. Kniha mě velmi zaujala, a tak jsem začal zjišťovat více o jejím autorovi, což mě dovedlo až k platformě EPALE, kde Tomáš Langer působí.

2 Proč jste se rozhodl na platformě EPALE zaregistrovat?

Nejprve jsem si nebyl jistý, zda obsah platformy dokážu využít ve vojenském prostředí, ale v roce 2018 jsem se přes EPALE zúčastnil semináře Vzdělávejte moderně, který mě natolik nadchl, že jsem se rozhodl k EPALE připojit.

3 Kterých funkcí či služeb dostupných na platformě nejvíce využíváte?

Webové stránky EPALE obsahují blogy, články, diskusní fóra, pozvánky na události, a dokonce umožňují i vyhledat partnery pro společný vzdělávací projekt. Mně osobně nejvíce vyhovuje, že díky registraci dostávám informace o novinkách z oblasti vzdělávání dospělých v České republice.

V tomto roce jsem navíc ocenil zejména možnost účastnit se online webinářů. Jejich témata dokázala pokrýt všechny druhy kompetencí, kterými by měl vzdělávatel dospělých

disponovat. Nechyběly kurzy věnující se rétorice, myšlenkovým mapám, gamifikaci, sketchnotingu nebo digitálním nástrojům ve vzdělávání.

Pravidelně se vracím také k e-learningovým kurzům Lektorské minimum I a II, které jsou po registraci zdarma dostupné online. Poskytují základní informace o lektorské práci a líbí se mi i jejich provedení. Vnímám je jako názorný příklad, jak by měl e-kurz vypadat.

4 Jak konkrétně podporuje EPALE vaši práci?

EPALE mi pomáhá při rozvoji mých lektorských dovedností. Je pro mě impulzem pro zkoušení nových vzdělávacích metod v praxi a velký přínos vidím i v možnosti být v neustálém kontaktu s odborníky na vzdělávání dospělých a v případě potřeby se s nimi poradit.

Velmi inspirativní pro mě byl například workshop s vypravěčkou Markétou Holou na téma storytelling ve vzdělávání dospělých. Tuto metodu jsem následně využil ve svých kurzech a setkal se ze strany účastníků s velmi pozitivním hodnocením. Skvělé jsou také vzdělávací aktivity learning designera Braňa Frka. Díky zkušenostem z jeho workshopů zavádím do své výuky více interaktivních prvků, což se následně velmi pozitivně odráží v motivaci účastníků kurzů. ❌

EUROGUIDANCE

Martina Milotová,
koordinátorka kariérového poradenství, JCMM, z. s. p. o.

Již jedenáct let se věnuje kariérovému poradenství, v současné době působí v organizaci JCMM, která podporuje uplatnění a rozvoj potenciálu nadaných studentů, vědců, odborníků ve vzdělávání i široké veřejnosti.

1 Jak dlouho Euroguidance využíváte?

Síť Euroguidance využívám již řadu let. Poprvé jsem se s ní setkala ve svém předchozím zaměstnání v organizaci IQ Roma servis, která podporuje důstojné společenské uplatnění Romů.

2 Proč jste se rozhodla zapojit do sítě Euroguidance?

Euroguidance je pro mě důvěryhodným partnerem otevřeným spolupráci. Oceňuji, že spojuje různé aktéry ve vzdělávání a poskytuje příklady dobré praxe, které jsou pro mě zdrojem inspirace. Opakovaně tuto síť doporučuji při práci s poradci jako zdroj

dobrych nápadů a podpory. Zároveň jsem díky Euroguidance navázala řadu kontaktů s kolegy z oboru, se kterými spolupracujeme i mimo prostředí platformy.

3 Jak konkrétně tuto síť využíváte?

Velice si cením možnosti získat inspiraci ze zahraničí prostřednictvím seminářů se zahraničními lektory v ČR i možnosti účastnit se seminářů pořádaných v zahraničí. Využívám také individuálních konzultací s odborníky Euroguidance. Vnímám je jako velice kompetentní osoby s přehledem o vzdělávacích politikách napříč Evropou, kteří sami pracují na vzdělávání kolegů poradců. Často také využívám literaturu, která je na stránkách Euroguidance volně dostupná.

4 Čím přispívá síť Euroguidance k rozvoji vaší práce?

Díky Euroguidance jsem se setkala s řadou zajímavých lektorů, technik a knih, které mou poradenskou práci významně posunuly. Euroguidance šíří informace o aktuálních trendech ve vzdělávání a díky ní se kvalita poradenství a vzdělávání dospělých v České republice neustále zvyšuje.

Velký přínos vnímám také v udělování Národních cen kariérového poradenství, která zviditelňuje úspěšné projekty a umožňuje sledovat trendy na republikové úrovni. Vyhlášení vítězů probíhá v rámci odborné konference, jejíž součástí je tradičně veletrh všech přihlášených projektů. Nám se tuto cenu podařilo získat v roce 2014 za otevřenou nabídku služeb kariérového poradenství široké veřejnosti. ❌

ERASMUS+

Jaroslav Bezchleba,
lektor a jednatel vzdělávací společnosti ABS WYDA

Vede vzdělávací společnost ABS WYDA. S programem Erasmus má dlouholeté zkušenosti, své první projekty realizoval již v roce 1995 a od té doby spolupracoval s partnery z dvaceti různých zemí EU. Poslední projekt EGOV, který společnost WYDA koordinovala v letech 2017–2019, se věnoval zvyšování počítačové gramotnosti.

1 Co bylo hlavním cílem vašeho nejnovějšího projektu?

Hlavním cílem projektu EGOV bylo vyvinout sadu osmi workshopů zaměřených na ko-

munikaci s úřady, určených lidem s nízkou znalostí práce s počítačem.

2 Jaké konkrétní aktivity jste v rámci projektu realizovali a co bylo jejich výstupem?

Vytvořili jsme speciální simulační prostředí a pro každý workshop jsme připravili učební materiály pro účastníky a metodické podklady pro lektory. Všechny materiály jsme vyhotovili v jazykových verzích pro každou z partnerských zemí, a navíc v angličtině. Materiály i simulované prostředí jsou nyní volně dostupné lektorům z celé EU.

Euroguidance doporučuje jako zdroj dobrých nápadů

3 Jak a kde jste našli partnery pro svůj projekt?

S partnery projektu EGOV jsme se seznámili na mezinárodním kontaktním semináři, který byl zaměřen právě na problematiku e-governmentu a jeho řešení v různých zemích EU. Na semináři jsme společně vytvořili základní rámec projektu, který jsme následně rozpracovali, a připravili žádost o projekt v programu Erasmus+.

Z předchozích projektů však máme dobré zkušenosti například také s vyhledáním partnerů v rámci platformy EPALE nebo oslovujeme potenciální partnery na různých konferencích.

4 Kdo z organizace byl do projektu zapojen?

Vzhledem k tomu, že naše organizace má pouze pět zaměstnanců, byli do projektu zapojeni všichni. Na jedinou aktivitu projektu jsme museli nalézt vhodného externího dodavatele, a sice programátora, jehož úkolem bylo naprogramovat simulované prostředí pro vedení workshopů.

5 Jaký přínos měla mezinárodní spolupráce na další rozvoj vaší organizace?

Hlavním přínosem nejen tohoto, ale i všech předchozích projektů, je poznatek, že stejné problémy se v různých zemích řeší různým způsobem. Při práci na projektu EGOV jsme zjistili, že nástroje, které využívají úřady v různých zemích, se často odlišují. Je proto vhodné, aby na vzdělávacích výstupech určených pro více zemí spolupracoval mezinárodní tým. Pouze tak je možné vytvořit materiály, které budou široce srozumitelné a mohou být používány napříč zeměmi EU. Tento přístup budeme uplatňovat i při vývoji našich dalších produktů, aby byly srozumitelné i zájemcům mimo ČR. ❌

Koronavirus přispěl k rozvoji digitálního vzdělávání

Text: Lucie Rychlá

Pandemie covid-19 nezasáhla pouze do chodu formální výuky na školách, ale také do oblasti celoživotního vzdělávání dospělých. Obzvláště v Česku jsou podle **learning designéra Braňa Frka** lidé zvyklí spíše na prezenční kurzy a online vzdělávání příliš nedůvěřují. Změnit jejich postoj může pomoci i nový kurz EPAL pro lektory, který vysvětluje, jak lze s pomocí moderních technologií vzdělávat online zajímavě a reagovat pružně na konkrétní potřeby dospělé populace.

Před dvěma roky jsme se spolu bavili o trendech ve vzdělávání dospělých. Zmíňoval jste třeba gamifikaci. Změnilo se od té doby něco?

Určitě, jednak se situace ve vzdělávání neustále dynamicky vyvíjí a změny samozřejmě vyvolala i pandemie koronaviru. Trendy obvykle odrážejí potřeby a požadavky ve vzdělávání a také reflektují nové přístupy nebo technologie. Před koronavirovou krizí většina trendů směřovala k vylepšování a větší atraktivitě vzdělávání. Tomu odpovídala i zmíněná gamifikace. Teď se využívání vzdělávacích technologií zaměřuje na uspokojování reálných potřeb lidí. Současná situace totiž ukázala, že technologie jsou nezbytně prakticky v jakémkoliv vzdělávání a nově se budou hledat řešení pro jeho maximální efektivitu.

Ve spolupráci s českým týmem EPAL jste letos vydal pokračování online kurzu lektorských dovedností. Jaké novinky nabízí a co se v rámci něj studenti naučí?
Online kurz Lektorské minimum II je pokračováním kurzu pro lektory se zaměřením na využití technologií. Jeho cílem je, aby byl každý lektor schopen vytvořit jednoduchý online kurz nebo takzvaný blended

kurz, který kombinuje prezenční a distanční vzdělávání. Jak se ukázalo, nemohli jsme si vymyslet lepší téma, protože právě tyto znalosti a dovednosti jsou dnes pro lektory stěžejní. V rámci našeho kurzu se lektori naučí správně didakticky připravit distanční a blended vzdělávání, a to s použitím vhodných technologií. Pokud vím, je jediný svého druhu v ČR.

Nemohli jste vymyslet lepší téma

Po jakých online kurzech je v dnešní době největší poptávka? V jakých oblastech se chtějí lidé dále vzdělávat?

To je hodně různé, ale zájem je hlavně o kurzy, které vás nějakým způsobem zvýhodní na trhu práce, populární jsou jazykové kurzy. Lidé také vyhledávají kurzy z oblasti zájmového vzdělávání, těch je však v online podobě velmi málo. Spíše v této oblasti dominují YouTube videa, TED a podobně. Odlišná je situace ve firemním vzdělávání, kde firmy vyžadují spíše na míru připravené kurzy.

Účastníte se také diskusí na platformě EPAL. Jaká témata teď evropští vzdělávatelé dospělých řeší nejvíce?
Jsou to pochopitelně technologie a jejich využití ve vzdělávání. Veliký zájem je o sdílení zkušeností z různých projektů. Hodně

rezonují témata, jak aplikovat technologie do vzdělávání pro různé cílové skupiny, jako jsou senioři, sociálně vyloučené komunity a podobně.

Zohledňuje tyto cílové skupiny i kurz Lektorské minimum II? Jak mohou lektori podpořit digitálně negramotné studenty?

Náš kurz je obecný, ale hlavně v části blended learning je kapitola, jak připravit účastníky i na učení prostřednictvím technologií. Na druhé straně se dnes už situace v oblasti digitální gramotnosti hodně zlepšila. Dobrým příkladem jsou senioři. Mnozí bez problémů, a dokonce nadšeně využívají technologie. Navíc pro online studium nepotřebujete super digitální dovednosti, je to v podstatě

Braňa Frk pracuje jako learning designér ve společnosti Öppus a je také expertem pro EPAL. Věnuje se designu inovativních vzdělávacích programů a kurzů. Specializuje se na vzdělávací technologie, facilituje workshopy, vystupuje na konferencích a rád přemýšlí o budoucnosti. Má za sebou dlouholetou akademickou, lektorskou a andragogickou praxi. Více o Braňovi zjistíte na jeho sociálních sítích about.me/branofrk.

stejně jako surfování na internetu a zvládnete to i z mobilu. Dnes je spíše problém kolem bezpečnosti v online prostředí a to, co se řeší v evropském prostředí, je hlavně metodika, respektive didaktika online kurzů.

Jak si vlastně stojíme ve srovnání s jinými evropskými zeměmi v používání digitálních technologií ve vzdělávání dospělých?

Nevím, jestli je to mentalitou, tradicí nebo kulturou, ale v českém prostředí je velký důraz kladen na osobní kontakt, jak ze strany lektorů, tak i účastníků vzdělávání. Technologie jsou v tomto případě vnímané jako něco, co nás o tento kontakt doslova okrádá. Situaci asi nepomohly mnohé nekalitní e-learningové kurzy. Pokud s nimi má někdo zkušenost, je celkem pochopitelné, že se mu do online vzdělávání moc nechce. V jiných evropských zemích také výrazně víc lidí ovládá angličtinu, a tak si mohou vybrat z širší nabídky kvalitních online kurzů, což je velmi důležité. Koronavirus paradoxně výrazně přispěl k rozvoji digitálního vzdělávání i v ČR.

Několikrát jste zmínil pojem blended learning. O co jde a jaké jsou jeho přínosy?

Je to v zásadě kombinace dvou forem vzdělávání: prezenční a online. Cílem je využít předností obou forem pro efektivnější vzdělávání. Obvykle je blended learning kombinací prezenčního vzdělávání, kdy je lektor v přímém kontaktu s účastníky, a online nebo digitální částí. V tomto případě může jít o ucelený e-kurz nebo úložiště digi materiálů. V praxi to obvykle probíhá tak, že si účastníci nejdříve nastudují základy v online prostředí a přijdou tak už připraveni na prezenční část s lektorem, kde by se měli věnovat procvičování dovedností. Přínosem je hlavně redukce času potřebného pro vzdělávání a úspora nákladů.

Co odhalila pandemie covid-19 o stavu vzdělávání dospělých v České republice?

Já bych si dovolil říct, že odhalila hlavně nepřipravenost vzdělávatelů na online a digitální formy vzdělávání. Roky se mluví o potřebě digitální transformace ve vzdělávání, ale ukázalo se, že se vzdělávatelé pořád spoléhali pouze na prezenční formy vzdělávání. Pozitivem ale je, že mnoho dospělých využilo

karanténu k dalšímu vzdělávání, objevilo možnosti technologií a snad to bude dobrým impulzem pro další rozvoj v této oblasti.

Zaznamenal jste nějaké zajímavé iniciativy?

Určitě a moc mě těší, že velký ohlas vzbudila iniciativa českého EPAL, v rámci které jsme realizovali 27 webinářů zaměřených na vzdělávání dospělých. Webináře sledovalo přes 1200 účastníků a další lidé viděli záznamy na YouTube, což je nesporně velký úspěch. Ve světě byl velký trend nabízet online vzdělávání během karantény zdarma, třeba Coursera tak nabídla všechny své kurzy. Lidé v karanténě tak mohli smysluplně trávit čas a myslím, že to mnohým otevřelo dveře do online vzdělávání.

Využil jste období koronakrizy i k Vašemu dalšímu rozvoji? Co jste se naučil nového?

Během koronakrizy jsem měl víc práce než obvykle, ale jelikož se věnuji digitální transformaci ve vzdělávání, bylo pro mě velmi poučné sledovat, jak se tento sektor vyrovnává s novou situací. x

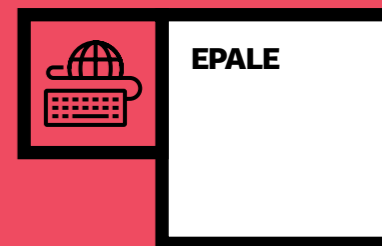
Platforma EPAL slaví 5. výročí

Text: Monika Smekalová

Již pět let mohou evropští odborníci z oblasti vzdělávání dospělých využívat ke spolupráci online platformu EPAL (The Electronic Platform for Adult Learning in Europe). Od svého založení v roce 2015 jim umožňuje snadnější sdílení zkušeností a osvědčených postupů z praxe. Je dostupná ve 24 jazycích Evropské unie a návštěvníkům poskytuje informace o vzdělávacích politikách v jednotlivých státech, příručky, tematické publikace a případové studie. Nabízí také přehledný kalendář vzdělávacích akcí napříč Evropou, ve kterém se dá snadno filtrovat podle různých kategorií. Registrovanými uživateli umožňuje vyhledávat partnery pro realizaci mezinárodních projektů s podporou programu Erasmus+. Navíc mohou psát příspěvky do blogu, komunikovat s autory jiných článků nebo si založit

vlastní diskusní skupinu. A právě možnost sdílet zkušenosti a koordinovat vzdělávací aktivity považují uživatelé za největší přínos EPAL. Na konci července přesáhl počet registrovaných členů 71 000. V České republice platformu pravidelně využívá více než tisíc lidí, přičemž 330 se do této online komunity přihlásilo během prvního pololetí letošního roku. Každodenní provoz EPAL řídí centrální podpůrný tým s pomocí 38 národních podpůrných týmů po celé Evropě. V České republice tuto roli zastává Dům zahraniční spolupráce s finanční podporou Evropské komise a MŠMT. Tým národního podpůrného střediska pořádá kromě online aktivit také regionální semináře pro odborníky ve vzdělávání. Připravované podzimní akce se budou věnovat tématu digitální transforma-

ce ve vzdělávání dospělých. Diskutovat se bude například o kombinovaném vzdělávání (blended learning) nebo překonávání obav z digitálních technologií. Letos na jaře došlo v Evropě v důsledku šíření nemoci covid-19 k rušení celé řady plánovaných akcí nebo k jejich přesunu do virtuálního prostředí. EPAL na tuto situaci zareagovalo výzvou ke sdílení osobních příběhů i nových řešení z zkušeností z praxe. Iniciativa se setkala s velkým ohlasem – lektori, kurátoři, učitelé jazyků, knihovníci, pracovníci neziskových organizací a další vzdělávatelé sdíleli své zážitky, které byly postupně na platformě zveřejňovány. Všechny příspěvky i s fotkami autorů budou následně zkompileovány do „Knihy příběhů“, která bude na EPAL volně ke stažení. x

První výjezd všechno změnil

Text: Radka Vavroušková
Foto: Hvězdárna a planetárium Brno

Během několika let více než zdvojnásobila svou návštěvnost a ze zastaralé instituce se proměnila v jedno z nejmodernějších zařízení v Evropě. Hvězdárna a planetárium Brno získala díky projektům Erasmus+ kontakty na odborníky po celé Evropě a zavedla do svého provozu moderní technologie. O tom, jak se její fungování za posledních 10 let díky Erasmu změnilo, jsme si povídali s jejím ředitelem **Jiřím Duškem**.

Hvězdárna a planetárium Brno má s projekty Erasmus dlouholeté zkušenosti. Jiří Dušek je považuje za hlavní katalyzátor změn, které v planetáriu za dobu jeho působení na pozici ředitele proběhly. První projekt, který jsme realizovali v roce 2008, jsem zdědil po předchozím řediteli a popravdě jsem k němu byl zprvu trochu skeptický,“ přiznává Dušek během naší návštěvy v brněnském planetáriu. Jedním dechem však dodává, že po absolvování výjezdu do Francie zcela změnil názor. „Ve Francii jsme se poprvé setkali s technologií digitálních planetárií a došlo nám, že to, co v Brně provozujeme, už je spíš skanzen. Nastavilo nám to zrcadlo a začali jsme úplně měnit pohled na naši činnost,“ vzpomíná Dušek a dodává, že tento výjezd v rámci programu Erasmus byl pro další vývoj instituce naprosto klíčový.

Změna k lepšímu

Hvězdárna byla tehdy tvořena dvojicí samostatných kupolí z 50. let a planetárium z počátku 90. let a vyžadovala rekonstrukci. Před výjezdem do Francie byly naše plány na rekonstrukci spíše přízemní. Najednou jsme ale měli úplně nový pohled na to, jak komunikovat s veřejností a co bychom v Brně mohli vybudovat,“ vzpomíná Dušek. Na základě zkušenosti ze zahraničí se tak vedení hvězdárny rozhodlo přistoupit k přestavbě razantně a vybudovat v Brně instituci evropského formátu. Na brněnské Kraví Hoře

tak vyrostla moderní budova s kupolí o průměru 17 metrů, která v sobě skrývá zdejší největší chloubu – digitální planetárium, tzv. digitarium. Hvězdárna a planetárium Brno se tím stala největší stavbou s technologií digitálního planetária v České republice a jednou z pěti největších v Evropě.

Začali jsme úplně měnit pohled na naši činnost

Od té doby realizovala hvězdárna v programu Erasmus+ celkem čtyři projekty zaměřené na výjezdy zaměstnanců a jeden projekt strategického partnerství. Dnes už Jiří Dušek necestuje do ciziny na zkušenou sám, ale vysílá raději své zaměstnance. Zjistil, že setkání s praxí v jiných zemích dokáže člověku otevřít oči a nasměrovat vývoj organizace správným směrem. „Dnes už se ale naši zaměstnanci nemají vůbec za co stydět. Naše planetárium je na úrovni srovnatelné se západní Evropou a cizinci se jezdí učit k nám.“

Inspirace a podpora

Díky návštěvám se mohou planetária vzájemně inspirovat a sdílet osvědčené postupy. Když například Dušek navštívil planetárium v Hamburku, nadchl ho nápad letních koncertů pod otevřeným nebem. Po návratu domů tak nechal před budovou planetária instalovat velký nafukovací Měsíc, který mohli návštěvníci pozorovat za hudebního doprovodu. Letos přibyl v Brně také nafukovací model planety Země a hvězdárna opět pořadala letní kino. Kromě předávání nových poznatků mají studijní cesty zaměstnanců

ještě další rozměr – navazování kontaktů. Díky zapojení do kontaktní sítě mohou pracovníci z jednotlivých oddělení sdílet informace se svými zahraničními protějšky a spolupracovat na řešení specifických problémů. „Digitální planetária se vyrábějí skoro na míru, dělají to tři firmy na světě. Některé technické dotazy tak nemáme moc s kým konzultovat, ale díky tomu, že víme, že třeba v Hamburku mají podobné zařízení jako my, se mohou naši technici spojit s německými a poradit se,“ vysvětluje Dušek.

Dlouhodobá spolupráce

Z komunikace s jednotlivými evropskými planetárii se také zrodila myšlenka na „velký projekt“, jak Dušek nazývá projekt strategického partnerství, na kterém spolupracuje s kolegy ze Slovenska, Polska, Německa, Maďarska a Rumunska. Na jeho realizaci získala Hvězdárna a planetárium Brno v roce 2018 příspěvek z programu Erasmus+ ve výši 220 578 eur.

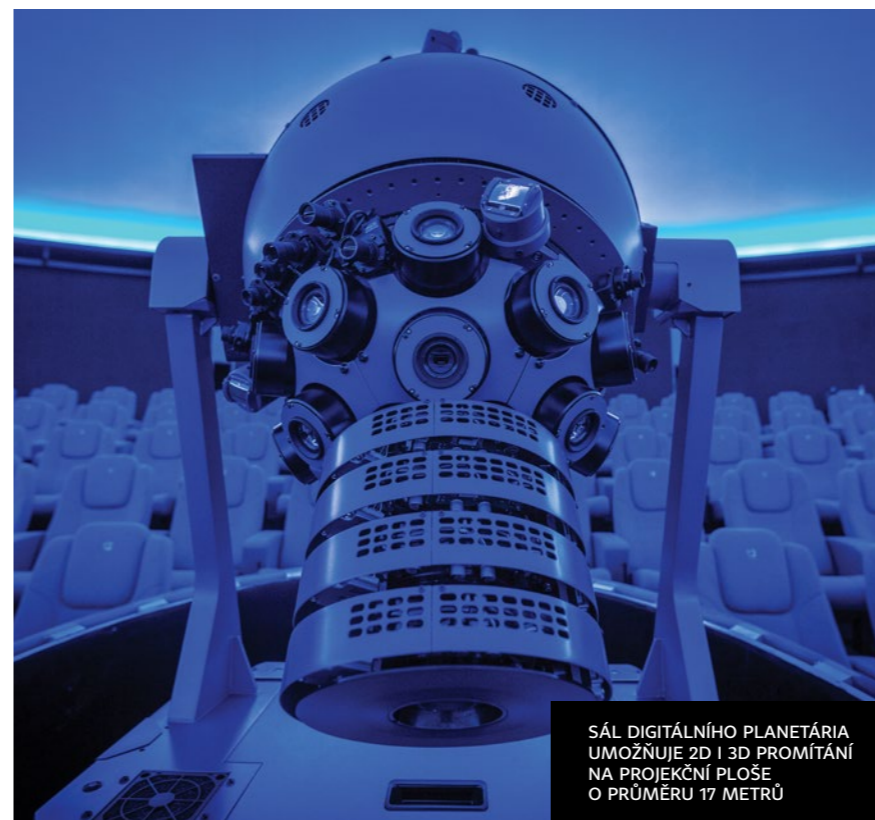
Projekt „Universe to reach? In Planetarium!“ se zaměřuje na vzdělávání zaměstnanců a sdílení know-how v oblasti popularizace astronomie. Jeho výstupem bude film pro digitální planetária o využívání kosmických technologií v každodenním životě. Vznikne v jazykové verzi pro každou partnerskou zemi a také v angličtině. Vysílat ho bude celá řada evropských planetárií, díky čemuž jej budou moci zhlédnout desítky tisíc diváků. V dalším projektu mezinárodní spolupráce se planetárium zaměří na téma světelného znečištění. ✖

ŘEDITEL JIŘÍ DUŠEK POVAŽUJE PRVNÍ VÝJEZD ZAMĚSTNANCŮ DO ZAHRANIČÍ ZA ZLOM VE VÝVOJI PLANETÁRIA

V EXPOZICI ŘÍŠE MLHOVIN SE NÁVŠTĚVNÍCI PONOŘÍ DO SVĚTA ZÁŘÍCÍHO PLYNU A PRACHU

SÁL DIGITÁLNÍHO PLANETÁRIA UMOŽŇUJE 2D I 3D PROMÍTÁNÍ NA PROJEKČNÍ PLOŠE O PRŮMĚRU 17 METRŮ

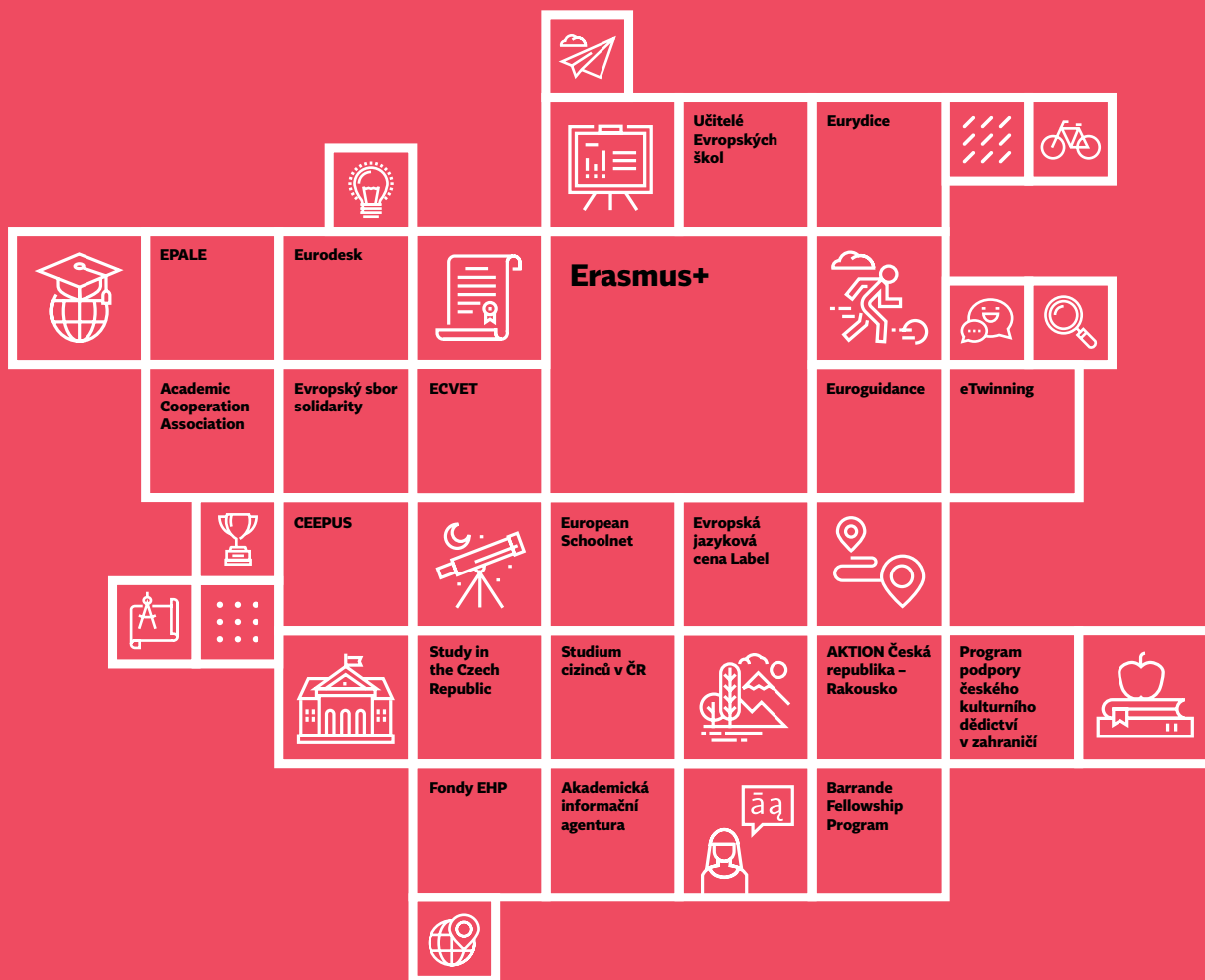

BUDOVA PLANETÁRIA PROŠLA V LETECH 2010–2011 VÝZNAMNOU PŘESTAVBOU

ZA POSLEDNÍCH DESET LET SE POČET NÁVŠTĚVNÍKŮ PLANETÁRIA ZDVOJNÁSOBIL

- **Facebook**
www.facebook.com/dumzahraniicispoluprace
www.facebook.com/erasmusplusCR
www.facebook.com/mladezvakci
- **Instagram**
www.instagram.com/dzs_cz
- **Twitter**
twitter.com/dzs_cz
- **LinkedIn**
www.linkedin.com/company/dzs_cz
- **YouTube**
bit.ly/DZStube

Dům zahraniční spolupráce (DZS)

Na Poříčí 1035/4
 110 00 Praha 1
 ☎ +420 221 850 100
 @ info@dzs.cz

www.dzs.cz
www.naerasmusplus.cz

Vytištěno na recyklovaném
 papíře s certifikací FSC®

